

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Švedija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Pirmiausia turėtumėte kreiptis į policiją arba į prokuratūrą. Jos privalo išnagrinėti ir nukentėjusiosios šalies prašymus atlyginti žalą. Jeigu teismo nagrinėjimo metu jūs nesinaudojate savo teisinio atstovo paslaugomis, prokuroras paprastai taip pat privalo padėti apginti ieškovo reikalavimą nusikaltėliui, jeigu reikalavimas ginamas baudžiamojoje byloje.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Prašymas turėtų būti pateiktas kuo anksčiau – geriausia policijos tyrimo metu, kad jį būtų galima išnagrinėti ir surinkti įrodymus. Tačiau įmanoma pateikti prašymą iki baudžiamosios bylos pagrindinio proceso pradžios.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Švedijos deliktinė teisė yra pagrįsta žalos atlyginimu – nukentėjusiajai šaliai, kiek tik įmanoma, turi būti atkurta ta pati finansinė padėtis, kuri būtų buvusi, jeigu žala arba sužalojimas nebūtų buvę padaryti. Tai reiškia, kad galima reikalauti atlyginti visus dėl padarytos žalos arba sužalojimo kilusius finansinius nuostolius. Tačiau nukentėjusioji šalis privalo, kiek įmanoma, apriboti žalą.

Žalos atlyginimas gali būti priteisiamas už:

kūno sužalojimą, kuris apima išlaidas (sveikatos priežiūrai ir kt.), kompensaciją už prarastas pajamas, laikinas fizines ir psichines kančias (skausmą ir kančias), kompensaciją už suluošinimą visam laikui (suluošinimą) ir nuolatinę negalią (nedarbingumą);

asmens neliečiomybės pažeidimą, jeigu nusikaltimu kėsinamasi į nukentėjusiojo asmenį, laisvę, ramybę ar garbę ir teisių pažeidimas yra šiuurkštus; turtinę žalą, pvz., dėl pavogto arba sugadinto turto;

vien tik finansinę žalą, t. y. vien finansinę žalą, padarytą, pavyzdžiui, sukčiavimo ar darbdavio turto pasisavinimo atveju.

Reikalavimas turėtų būti nurodytas po atitinkamomis antraštėmis ir tada turėtų būti išdėstyta viso prašymo santrauka. Pareiškėjas turi teisę į delspinigius nuo nusikaltimo dienos arba kitos vėlesnės dienos, kurią buvo padaryta žala. Taip pat turi būti pateiktas prašymas dėl delspinigių, kad teismas galėtų dėl jo nuspręsti.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Deliktiniams prašymams policija ir prokuratūra turi specialias formas, kuriomis galite pasinaudoti.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Kai kurie įrodymai, reikalingi žalos atlyginimui gauti, paprastai įtraukiami į policijos tyrimą ir jais prokuroras gali remtis kaltinimui pagrįsti. Pavyzdžiui, tai galioja nusikaltimo ir juo padarytos žalos aplinkybėms.

Ieškovas privalo pateikti įrodymus savo reikalavimams pagrįsti, pavyzdžiui, išlaidų įrodymus (kvitus), prarastų pajamų įrodymus (sužalojimo / laikinojo nedarbingumo ir prarastų pajamų įrodymus), turtinės žalos įrodymus (dokumentus, iš kurių būtų matyti sunaikinto turto vertė arba sugadinto turto remonto išlaidos / nusidėvėjimas).

Kai siekiama žalos atlyginimo už teisių pažeidimą, ieškovas neprivalo pateikti jokių ypatingų įrodymų. Kompensacija už teisių pažeidimą atitiks nusikaltimo vertinimą.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Ne, kai prašymas atlyginti žalą pateikiamas baudžiamojoje byloje, mokesčių mokėti nereikia.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Būdamas ieškovas / nukentėjusioji šalis, jūs turite teisę baudžiamojo proceso metu turėti savo teisinį atstovą. Pavyzdžiui, ši teisė galioja, kai padaromas sunkus smurtinis nusikaltimas, seksualinis nusikaltimas, smurtas namuose, arba kitais atvejais, kai yra aiškus pagalbos poreikis. Jeigu norėtumėte gauti tokią teisinę pagalbą, galite apie tai pranešti policijai arba prokuratūrai, kuri tada perduos jūsų prašymą teismui, o teismas savo ruožtu nuspręs, ar jums bus suteiktas ieškovo advokatas. Ieškovo advokatas gali suteikti pagalbą ir paramą per visą procesą, jis taip pat parengs ir gins ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu jums bus suteiktas ieškovo advokatas, valstybė už tai sumokės.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsakys jį nagrinėti?

Teismas labai retai atmeta deliktinį reikalavimą, ginamą baudžiamojoje byloje, net jeigu tai formaliai įmanoma.

Kartais teismas baudžiamosios bylos nagrinėjimą atskiria nuo savarankiško delikto bylos. Tai gali įvykti, jeigu prašymas atlyginti žalą yra sudėtingas arba nebuvo tinkamai parengtas ir dėl to vilkinamas baudžiamosios bylos nagrinėjimas. Šių dalykų atskyrimas reiškia, kad pirmiausia išsprendžiama baudžiamoji byla, o vėliau teismas nagrinėja savarankiško delikto bylą. Šio atvejo padarinys – prokuroras nebegali padėti ginti deliktinio reikalavimo. Nukentėjusiajai šaliai paprastai geriau, kad savarankiško delikto byla būtų tinkamai parengta, – tada ją galima išspręsti kartu su baudžiamąja byla.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Teismas visada turi išdėstyti nurodymus, kaip pateikti apeliacinį skundą. Šiuose nurodymuose išdėstomos apeliacinio skundo pateikimo sąlygos atitinkamu atveju.

Draudimo kompensacija paprastai nepriklauso nuo savarankiško delikto bylos išnagrinėjimo teisme, o tai reiškia, kad apie žalą arba sužalojimą galima pranešti draudimo bendrovei.

Toliau nurodyta informacija taikoma kompensacijai už nusikalstamu būdu padarytą žalą. Jeigu nusikaltėlis gali sumokėti žalos atlyginimą, reikalavimą visada pirmiausia reikia pateikti nusikaltėliui. Jeigu nusikaltėlis negali sumokėti, o nukentėjusioji šalis negali kitais būdais gauti kompensacijos už savo patirtą žalą arba sužalojimą, kompensacija už nusikalstamu būdu padarytą žalą gali būti išmokama net ir tuo atveju, jeigu nukentėjusioji šalis nepateikė deliktinio reikalavimo nusikaltėliui.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Kai teismo sprendimas įsigalioja, teismas jį nusiunčia Švedijos vykdymo institucijai (šved. *Kronofogden*). Tada Švedijos vykdymo institucija pasiteiraus, ar norite pagalbos vykdyti jūsų reikalavimą. Jeigu sutiksite, Švedijos vykdymo institucija išsiaiškina, kokio turto turi nusikaltėlis. Jeigu jis gali sumokėti,

reikalavimas bus įvykdytas. Jeigu nusikaltėlis negali sumokėti, vykdymo pareigūnas jums apie tai praneš. Jeigu draudimo bendrovė jums neišmokėjo kompensacijos už žalą arba sužalojimą, jūs turite teisę į valstybės kompensaciją už nusikalstamu būdu padarytą žalą.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.